

a bright future for Caribbean students

Bevindingen validatie Arbeidsmarktanalyse Aruba

Strategic Education Alliance
Mei 2025

Inleiding

Vanuit het ministerieel vierlanden overleg die in november 2024 heeft plaatsgevonden, hebben de 4 ministers van onderwijs goed gevonden om, naar aanleiding van de eilandelijke arbeidsmarktanalyses, een validatie te laten plaatsvinden per land. De bedoeling hiervan is om tijdens de validatie van elk rapport afzonderlijk een toetsing zou plaatsvinden met de verschillende stakeholders en hierna concrete acties zouden voortvloeien voor de verbetering van de samenhang tussen het onderwijs, overheid en arbeidsmarkt in deze tijden van snelle veranderingen.

Aan de hand hiervan is op 14 mei een rondetafelgesprek gehouden op Aruba, welke werd georganiseerd in samenwerking met het ministerie van Koninkrijksrelaties, Onderwijs, Jeugd, Innovatie en Sport en TWO. Stakeholders vanuit de onderwijswereld, de arbeidsmarkt en de overheid waren uitgenodigd voor een inspirerende en verbindende bijeenkomst over de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt op de eilanden. Deze bijeenkomst bracht de lokale onderwijsinstellingen, overheden en werkgevers samen met één gezamenlijk doel: het versterken van de samenwerking om beter in te spelen op de snel veranderende eisen van de arbeidsmarkt.

Tijdens deze bijeenkomst spraken stakeholders met elkaar in een rondetafelgesprek over o.a.:

- De arbeidsmarktanalyse die door Strategic Education Alliance (SEA) mede in opdracht van de minister van Onderwijs is uitgevoerd.
- De veranderende vraag vanuit de arbeidsmarkt
- Innovaties en trends in het onderwijsaanbod
- Praktijkvoorbeelden en inspirerende initiatieven

Naast het uitwisselen van inzichten en ervaringen is gebruik gemaakt van deze eerste bijeenkomst om ook een basis te leggen voor een duurzame samenwerking, waarin de stakeholders elkaar weten te vinden en gezamenlijk blijven werken aan een sterke aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

In dit rapport is terug te lezen de reacties die zijn opgehaald tijdens het rondetafelgesprek op Aruba.

1. Bevindingen Arbeidsmarktanalyse rapport

Na een korte kennismaking volgden twee presentaties. De eerste werd verzorgd door dhr. Giovanni Ridderstaat, getiteld *'Vision economico; uitdagingen en beleidsprioriteiten'*; en de tweede door dr. Salys Sultan van de UA, met de titel *'Aruba labor market trends and the role of education'*. Na de presentaties was er gelegenheid voor verhelderende vragen.

Dhr. Ridderstaat schetste de visie en plannen voor de economische ontwikkeling van Aruba, waarbij hij de verwachte uitdagingen, beleidsprioriteiten en de relatie tussen onderwijs en de arbeidsmarkt benadrukte. Uit een enquête achteraf bleek dat 66,6% van de respondenten positief tot zeer positief was over deze presentatie. Meer details hierover zijn terug te vinden in bijlage 1.

Dr. Sultan ging in haar presentatie in op de arbeidsmarktanalyse van Aruba, waarbij de demografische ontwikkelingen en hun impact op de economische vooruitgang werden besproken. Ze lichtte het groeiende tekort aan 'skilled labor' in de sectoren techniek en dienstverlening toe, evenals de opkomst van sectoren zoals techniek, gezondheidszorg, energie en onderwijs. Verder werd de groeiende vraag naar HR-beleid besproken, met name voor het behouden van oudere werknemers die hun pensioen naderen, alsook de impact van automatisering, kunstmatige intelligentie (AI) en de toenemende vraag naar hoogopgeleiden in sectoren als gezondheidszorg, duurzaam toerisme, technologie, ICT en gerelateerde vakgebieden zoals financiën, management en juridische diensten.

Op basis van deze analyse presenteerde dr. Sultan de volgende aanbevelingen:

- Het bevorderen van samenwerking tussen overheid, onderwijs en arbeidsmarkt
- Verbeteren van de transparantie van arbeidsmarktdata
- Ontwikkel vraag gestuurde trainingen die van korte duur zijn
- Investeer in STEM en TVET programma's
- Stem immigratie- en personeelsbeleid op elkaar af
- Zorg via M4LO voor afstemming binnen het Koninkrijk
- Collectieve actie is vereist: onderwijshervorming, dialoog met belanghebbenden en een adaptief beleid

Om deze bevindingen te toetsen bij de aanwezigen is een set van acht stellingen gepresenteerd waarbij in groepen op konden gereageerd kon worden. Na de groepsdiscussies was er ruimte voor feedback van andere groepen. In bijlage 2 wordt een overzicht van de gepresenteerde stellingen weergegeven.

1. **HR-beleid en oudere werknemers:** Er is een dringende behoefte aan HR-beleid om het voor oudere werknemers aantrekkelijker te maken om langer door te werken, mits ze daartoe bereid zijn. Dit kan kennisoverdracht tussen generaties bevorderen wat deels de problematiek van vergrijzing kan verlichten
2. **Life long learning en digitalisering:** Het stimuleren van life long learning, met een focus op digitalisering en AI, is cruciaal voor het ontwikkelen van noodzakelijke

vaardigheden en het bevorderen van innovatie op de werkvloer. Belangrijk hierbij is dat stakeholders bereid zijn om te investeren en best practices te delen.

3. **De rol van de PEL:** moet prominenter zijn op het gebied van aangeven van de behoeftes van de arbeidsmarkt aan het onderwijs, het optimaliseren van de verschillende sectoren op MBO-niveau en zich meer profileren op de arbeidsmarkt. De PEL moet dus de rol vervullen van bruggenbouwer tussen het onderwijs, de arbeidsmarkt en de overheid, gebaseerd op data die zij zelf verzamelen en die gebruikt kan worden voor het opstellen van het nodige beleid.
4. **Beroepsonderwijs en BBL-route:** Er is behoefte aan meer focus op de BBL-route binnen het beroepsonderwijs, met een nadruk op praktische trainingen en mentorschap. Om STEM-onderwijs, digitale geletterdheid te verbeteren, moeten vroegtijdige aanpassingen in het onderwijssysteem worden doorgevoerd.
5. **Aantrekken van arbeid en migratiebeleid:** Tekorten op de arbeidsmarkt moeten aangepakt worden door mensen aan te trekken met betere beloning, beter arbeidsvoorwaarden en meer kansen te bieden voor een vaste aanstelling. Aan de andere kant moeten jongeren breder opgeleid worden en moeten gepensioneerden met een speciale kennis ingezet worden. Het toelaten van migranten op de arbeidsmarkt moet eerst onderbouwd worden met up to date data zodat een migratiebeleid en arbeidsmarktbeleid opgesteld kan worden.
6. **Onderwijsstructuur en arbeidsmarktbehoeften:** Er moet geëvalueerd worden of de huidige onderwijsstructuur voldoet aan de vraag van de arbeidsmarkt naar geschoolde arbeiders. Vanuit de arbeidsmarkt is er een behoefte aan een onderwijssysteem die flexibel en innovatief is. Die snel kan inspelen op de behoeftes van de arbeidsmarkt en die tevens voldoet aan de nodige kwaliteitseisen. Wellicht moet er gedacht worden aan een systeem waarin men certificaten opbouwt richting een graad. De vraag is of een dergelijk systeem onderdeel moet zijn van het formele onderwijs of juist overgelaten moet worden aan het informele onderwijs.
7. **Stimuleren van life long learning:** life long learning moet van huis uit gestimuleerd worden om bewustwording te creëren. De nauwe samenwerking tussen overheid, arbeidsmarkt en onderwijs moet zorgen dat er duidelijkheid ontstaat over de inhoud van de verschillende opleidingen die door de jongeren gevolgd worden. Dit zorgt vervolgens voor een beter match met de behoeftes van de arbeidsmarkt. Wanneer die duidelijkheid er is kunnen overheid en de arbeidsmarkt ook concrete investeringen doen ter bevordering van opleidingen waarin er behoefte voor is op de arbeidsmarkt.
8. **Diversificatie van de economie:** Er is een dringende behoefte aan meer diversificatie van de economie, waarbij voedselzekerheid een belangrijke rol speelt. Flexibele infrastructuur, technische innovaties in de landbouw en maritieme toepassingen moeten verder worden ontwikkeld.

Andere interessante discussiepunten die ook de nodige aandacht behoeven is het feit dat er behoefte is aan een visie voor de toekomst zonder te vergeten wat de huidige dringende behoeftes zijn. De huidige generatie Z is zich aan het richten op de meer ambachtelijke beroepen en handel, waardoor we meer hierop zouden moeten inspelen. Ook werd

herhaaldelijk de vraag gesteld hoe deze ambities gefinancierd kunnen worden, aangezien er een duidelijk verlangen is naar verandering, maar de benodigde middelen vaak ontbreken.

2. Bevindingen Best Practices

Mevrouw Danker gaf een korte presentatie waarin zij een best practice deelde met de groep. Ze benadrukte de voordelen van een nauwe samenwerking tussen het onderwijs en het bedrijfsleven, in het bijzonder met AHATA en EPI. Deze samenwerking resulteerde onder meer in materiële donaties voor EPI en in de beschikbaarstelling van stageplaatsen bij diverse bedrijven. Aandachtspunt hierbij was wel de vele 'red tape' van de overheid en het belang van investeren in het onderwijs om braindrain te voorkomen.

Het voorbeeld van EPI vormde de basis voor meer inspiratie en het delen van meerdere best practices. Dit heeft geleid tot de onderstaande voorbeelden.

- **Plataforma Educacion y Labor (PEL):** Dit platform brengt de behoeften van de arbeidsmarkt en het onderwijsveld bij elkaar, met als doel mensen beter voor te bereiden op het betreden van de arbeidsmarkt. De bijbehorende stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van verschillende sectorkamers. Zij maken een vertaalslag van de marktvrage naar het onderwijs en richten zich op drie thema's: vraag en aanbod, stages en examinering, en toegang tot de arbeidsmarkt. Belangrijke aandachtspunten zijn het gebrek aan erkende leerbedrijven, het uitblijven van marktconforme salarissen, de noodzaak van betere arbeidsmarkt cijfers, en het onderscheid tussen BBL- en BOL-trajecten.
- **Samenwerking tussen TWO en SZW:** De samenwerking leidde tot het opzetten van een huisartsenopleiding. Waarmee beoogd wordt om tegen 2027 13 extra huisartsen op Aruba op te leiden.
- **Samenwerkingen van de Universiteit van Aruba:** UA werkt met meerdere partners in het aanbieden van op maat gemaakte cursussen speciaal voor bedrijven. Daarnaast is de AFY-programma van de UA een succes.

Het delen van best practices ging gepaard met verschillende aanbevelingen vanuit de stakeholders richting SEA. Deze adviezen zijn als volgt samengevat:

- Zet jongeren in om met peers te praten tijdens verschillende beurzen die georganiseerd worden
- Bied jongeren die net een stage of afstudeeropdracht hebben gedaan bij een bedrijf een goed contract zodat ze niet vertrekken van het eiland
- Creëer een centraal platform voor het beheer en de verspreiding van vacatures
- Introduceer een beurssysteem die vereist dat jongeren die de beurs krijgen terug moeten komen naar het eiland na de studie
- Ontwikkel een flexibel certificeringssysteem waarmee studenten hun leertraject kunnen opbouwen, en stimuleer daarmee een cultuur van levenslang leren binnen de gemeenschap.

3. Bevindingen m.b.t. vervolgstappen

Tijdens deze voorlaatste opdracht werden de deelnemers verdeeld per sector: overheid, onderwijs en arbeidsmarkt. Elke sector kreeg de opdracht om aan SEA concrete en uitvoerbare stappen aan te reiken. Deze stappen moesten worden uitgewerkt in termen van voorgestelde acties, betrokken stakeholders en een bijbehorende tijdslijn. De uitkomsten van deze opdracht zijn als volgt:

PEL moet zichtbaar worden

Actie:	Wie:	Tijd:
meer samenwerken met de overheid, private sector en onderwijs	de overheid, de private sector en het onderwijs	binnen 1 jaar
PEL moet meer data driven worden	de overheid, de private sector en het onderwijs	binnen 1 jaar
PEL moet de private sector laten zien hoe onderwijs hun kan helpen met de nodige skills ontwikkeling van arbeiders	de overheid, de private sector en het onderwijs	binnen 1 jaar
PEL moet flexibele onderwijs mogelijk maken via lifelong learning programma's en certificaat programma's	de overheid, de private sector en het onderwijs	binnen 1 jaar
PEL moet een digitale platform lanceren waarbij vraag en aanbod op de arbeidsmarkt inzichtelijk wordt	de overheid, de private sector en het onderwijs	binnen 2 jaar
PEL moet een digitaal platform opzetten voor mbo	de overheid, de private sector en het onderwijs	binnen 3 jaar

Aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt

Actie:	Wie:	Tijd:
Er moet transparantie zijn bij het delen van informatie tussen de diensten	Alle PEL leden, overheid en waar nodig externe deskundig advies opvragen	Zo snel mogelijk
PEL moet een sterkere rol spelen bij vervolg vergaderingen	Alle PEL leden, overheid en waar nodig externe deskundig advies opvragen	Zo snel mogelijk
Verzamel real time data	Alle PEL leden, overheid en waar nodig externe deskundig advies opvragen	Zo snel mogelijk
Inventariseer lopende projecten	Alle PEL leden, overheid en waar nodig externe deskundig advies opvragen	Zo snel mogelijk

Uitbreiding van stakeholders groep met meerdere partijen die ook van belang zijn	Alle PEL leden, overheid en waar nodig externe deskundig advies opvragen	Zo snel mogelijk
Maak de nodige financiën beschikbaar om dit allemaal te bewerkstelligen	Alle PEL leden, overheid en waar nodig externe deskundig advies opvragen	Zo snel mogelijk

21st Century Skills op scholen aanbieden

Actie:	Wie:	Tijd:
Financial literacy op scholen aanbieden	DEA, DEACI, docenten met de nodige kennis en ervaring en waar nodig externen uit het bedrijfsleven	Vanaf september 2025
Belang van juiste studiekeuze	DEA, DEACI, docenten met de nodige kennis en ervaring en waar nodig externen uit het bedrijfsleven	Vanaf september 2025
Plannen	DEA, DEACI, docenten met de nodige kennis en ervaring en waar nodig externen uit het bedrijfsleven	Vanaf september 2025

4. Bevindingen m.b.t. prioriteiten stellen

De laatste opdracht voor de aanwezigen was het stellen van prioriteiten. De vraag aan elke individu was "welke prioriteit geef je mee aan SEA om mee te nemen naar het 4LO?".

Hierbij een overzicht van de ontvangen reacties.

- Laat de private sector toegang krijgen tot de scholen zodat jongeren de nodige scholing kunnen krijgen op het gebied van toerisme en 21st century skills. Begin het liefst hiermee vanaf de basis onderwijs.
- Versterk de PEL als platform om onderwijs en arbeidsmarktbehoefte bij elkaar te brengen.
- Stimuleer investering vanuit de private sector in het onderwijs.
- Data vergaren van wat de behoeftes zijn aan kennis en banen voor nu en over 5 jaar.
- Er moet een partnership komen tussen EPI/EPB en de private sector voor stages.
- Introduceer BBL, deeltijdopleidingen, deel MBO kwalificaties in samenwerking met de arbeidsmarkt.
- Maak van PEL je strategische partner voor je programma en onderzoek
- Ontwikkel een digitale platform (ILO als katalysator) samen met HHS, UoC en UU.
- Werk samen met PEL
- Onderzoek de mogelijkheden van verdere samenwerking met HOH academy binnen het Koninkrijk
- Vergroot het aanbod van life long learning programma's conform de vraag vanuit de gemeenschap
- Analyseer de 37% die niet actief is op de arbeidsmarkt en hoe kunnen ze betrokken worden. Focus hierbij niet alleen op onderwijs om dit probleem op te lossen.
- De arbeidsmarkt data moet continu geüpdate worden.

AUGUSTUS 2025

VALIDATIE ARBEIDSMARKTANALYSE ARUBA

Samenwerken voor toekomstbestendige groei

Op 14 mei 2025 vond op Aruba de validatiebijeenkomst plaats van de eilandelijke arbeidsmarktanalyse. Deze bijeenkomst was onderdeel van een bredere vierlandenafpraak, waarbij de ministers van Onderwijs van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Caribisch Nederland in november 2024 overeenkwamen dat elke arbeidsmarktanalyse op eilandniveau getoetst moest worden. Het doel? In gesprek gaan met stakeholders uit het onderwijs, de overheid en het bedrijfsleven, om gezamenlijk te reflecteren op de uitkomsten van het rapport en concrete vervolgstappen te formuleren.

De bijeenkomst werd georganiseerd door het Ministerie van Onderwijs, Jeugd, Innovatie en Sport van Aruba in samenwerking met TWO en SEA. Vertegenwoordigers van onderwijsinstellingen, werkgeversorganisaties, overheidsdiensten en maatschappelijke instellingen kwamen samen voor een inspirerend rondetafelgesprek over de aansluiting van het onderwijs op de steeds sneller veranderende arbeidsmarkt.

Analyse en inzichten: waar staan we?

De bijeenkomst begon met presentaties van de heer Giovanni Ridderstaat en dr. Salys Sultan (Universiteit van Aruba), die respectievelijk de economische visie van Aruba en arbeidsmarkttrends belichtten. Uit hun analyses blijkt dat er een toenemend tekort is aan geschoolde arbeidskrachten, vooral in techniek, zorg, ICT en duurzame energie.

Vergrijzing, digitalisering en AI vragen om nieuw beleid en aanpassing van het onderwijs. Er is dringend behoefte aan kortdurende, modulaire opleidingen die inspelen op actuele arbeidsmarktbehoeften. Ook werd gewezen op het belang van betere arbeidsmarktdata en een sterkere afstemming tussen onderwijs, migratiebeleid en personeelsplanning voor een veerkrachtige toekomst.

Wat leeft er bij de stakeholders?

Tijdens het interactieve deel van de bijeenkomst gingen de deelnemers in groepen aan de slag met een aantal stellingen gerelateerd aan de bevindingen uit het rapport. De discussies leverden waardevolle inzichten op over onder andere de rol van het beroepsonderwijs, de noodzaak van een sterker HR-beleid en de positie van de Plataforma Educacion y Labor (PEL).

Er klonk brede steun voor een sterkere inzet van de BBL-route binnen het beroepsonderwijs, om jongeren via praktijkervaring beter voor te bereiden op de arbeidsmarkt. Ook het belang van een leercultuur waarin mensen op alle leeftijden blijven bijleren – 'lifelong learning' – werd onderstreept. De PEL werd meerdere keren genoemd als essentieel verbindingspunt tussen onderwijs, overheid en arbeidsmarkt.

 www.strategiceducationalliance.org

 info@strategiceducationalliance.org

AUGUSTUS 2025

VALIDATIE- ARBEIDSMARKTANALYSE ARUBA

Inspiratie uit de praktijk

Tijdens de bijeenkomst werden inspirerende praktijkvoorbeelden gedeeld. Mevrouw Danker liet zien hoe samenwerking tussen EPI en AHATA leidde tot stageplaatsen en materiële steun, al blijft bureaucratie een belemmering. Ook de gezamenlijke huisartsenopleiding van TWO en SZW en de op maat gemaakte cursussen van de Universiteit van Aruba – waaronder het succesvolle AFY-programma – werden positief belicht.

Deze voorbeelden tonen aan dat samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven concrete resultaten oplevert. Tegelijkertijd werd benadrukt dat het belangrijk is om deze initiatieven duurzaam te verankeren en verder op te schalen.

Conclusie & vervolgstappen

De bijeenkomst op 14 mei was meer dan een momentopname. Het markeerde het begin van een gezamenlijke beweging richting een meer responsieve, inclusieve en toekomstbestendige arbeidsmarkt. Op basis van de gedeelde inzichten formuleerden de deelnemers concrete actiepunten, verdeeld over drie sporen: versterking van de PEL, verbetering van data en transparantie, en integratie van 21st century skills in het onderwijs.

De PEL krijgt hierin een centrale rol toebedeeld. Zij moet in de komende jaren o.a. digitale platformen opzetten voor arbeidsmarktinformatie en mbo-aanbod, de samenwerking met de private sector intensiveren en flexibel onderwijs via certificaten en LLO-programma's mogelijk maken.

Daarnaast is het zaak dat alle ketenpartners snel aan de slag gaan met het verzamelen van real-time arbeidsmarktdata, het verbeteren van de informatiedeling en het betrekken van nieuwe stakeholders. De invoering van vakken zoals financiële geletterdheid en studiekeuzevaardigheden in het onderwijs staan hoog op de prioriteitenlijst en moeten het liefst komend studiejaar al ingepland worden.

Tot slot werd tijdens de bijeenkomst een duidelijke oproep gedaan aan SEA: neem de prioriteiten van de deelnemers mee naar het komende Vierlandenoverleg (4LO). Deze prioriteiten omvatten o.a. het versterken van PEL, het stimuleren van investeringen vanuit de private sector, en het ontwikkelen van een gezamenlijk platform voor levenslang leren.

Samen bouwen aan een adaptieve arbeidsmarkt voor Aruba

De validatiebijeenkomst heeft bevestigd dat er op Aruba veel kennis, betrokkenheid en wilskracht is om de arbeidsmarkt structureel te versterken. De uitdaging is nu om deze energie vast te houden en om te zetten in duurzame actie.

Volgende mijlpaal: november 2025, waar tijdens het ministerieel 4LO de vervolgstappen verder worden afgestemd en vastgelegd.

www.strategiceducationalliance.org

info@strategiceducationalliance.org